

LT

LT

LT

EUROPOS KOMISIJA

Briuselis, 2010.6.28
KOM(2010)333 galutinis

2010/0187 (NLE)

Pasiūlymas

TARYBOS SPRENDIMAS

dėl Jungtiniame komitete, įsteigtame 1999 m. birželio 21 d. Europos bendrijos bei jos valstybių narių ir Šveicarijos Konfederacijos susitarimu dėl laisvo asmenų judėjimo, Sąjungos vardu priimtinos pozicijos dėl II priedo dėl socialinės apsaugos sistemų koordinavimo pakeitimo

AIŠKINAMASIS MEMORANDUMAS

1. PASIŪLYMO APLINKYBĖS

2002 m. birželio 1 d. įsigaliojo Europos bendrijos bei jos valstybių narių ir Šveicarijos Konfederacijos susitarimas dėl laisvo asmenų judėjimo. Šio Susitarimo II priede numatyta koordinuoti socialinės apsaugos sistemas.

Pagal Susitarimo 18 straipsnį ES ir Šveicarijos jungtinis komitetas dėl laisvo asmenų judėjimo gali priimti Susitarimo II priedo pakeitimus. 2002 m. balandžio 4 d. Tarybos ir Komisijos sprendimo 2002/309/EB, Euratomas dėl bendradarbiavimo mokslo ir technologijų srityje susitarimo dėl septynių susitarimų sudarymo su Šveicarijos Konfederacija 2 straipsnyje nustatyta, kad Taryba, remdamasi Komisijos pasiūlymu, nustato Sąjungos poziciją dėl tokių Jungtinio komiteto sprendimų.

Siekiant užtikrinti darną ir tinkamą ES teisės aktų taikymą ir išvengti administracinių ir galimų teisinių sunkumų, Susitarimo II priede turėtų būti nurodyti visi atitinkami ES teisės aktai ir Socialinės apsaugos sistemų koordinavimo administracinės komisijos sprendimai. Todėl Susitarimo II priedą reikia atnaujinti ir visų pirma įtraukti modernizuotą socialinės apsaugos sistemų koordinavimo sistemą, kuri ES taikoma nuo 2010 m. gegužės 1 d., t. y. Reglamentą Nr. 883/2004 su pakeitimais, padarytais Reglamentu Nr. 988/2009, jį įgyvendinantį Reglamentą Nr. 987/2009 ir Administracinės komisijos sprendimus bei rekomendacijas. Reglamentuose Nr. 883/2004, 988/2009 ir 987/2009 nustatyta, kad jie yra svarbūs Šveicarijai.

Reglamentais (EB) Nr. 883/2004 ir 987/2009 pakeisti Tarybos reglamentai (EEB) Nr. 1408/71 ir Nr. 574/72. Siekiant aiškumo ir racionalumo, II priedas turėtų būti kodifikuotas, kad jame būtų daromos nuorodos tik į naujuosius reglamentus. Tačiau reglamentai (EEB) Nr. 1408/71 ir Nr. 574/72 tebėra išvardyti Susitarime dėl atvejų, kai reglamentų (EB) Nr. 883/2004 ir 987/2009 straipsniuose daroma nuoroda į reglamentus (EEB) Nr. 1408/71 ir Nr. 574/72, ir dėl praeityje buvusių atvejų.

2. KONSULTACIJŲ SU SUINTERESUOTOSIOMIS ŠALIMIS REZULTATAI IR POVEIKIO VERTINIMAS

Atnaujinta pridedamo pasiūlymo II priedo versija yra techninių diskusijų, kuriose dalyvavo socialinės apsaugos ekspertai, visų pirma iš Šveicarijos socialinės apsaugos administracijos ir iš Europos Sąjungos, rezultatas. Dokumentas Socialinės apsaugos sistemų koordinavimo administracinei komisijai susipažinti pateiktas 2009 m. gruodžio 16 d. per jos 318-ąjį posėdį, ir delegacijos palankiai įvertino šį pasiūlymą. Atnaujinus Susitarimo II priedą, Šveicarijos ir ES valstybių narių socialinės apsaugos sistemų koordinavimas bus supaprastintas ir modernizuotas, visų pirma ėmus taikyti naują Reglamentą Nr. 883/2004 su pakeitimais, padarytais Reglamentu Nr. 988/2009, ir Reglamentą Nr. 987/2009. Tai padarys teigiamą poveikį, palyginti su galiojančiais teisės aktais, ir pagerins administracines procedūras, susijusias su visais šių reglamentų naudotojais, įskaitant nacionalines socialinės apsaugos institucijas, darbdavius (visų pirma mažąsias ir vidutines įmones) ir atskirus piliečius.

3. TEISINIAI PASIŪLYMO ASPEKTAI

Šioje dalyje laikomasi ES ir Šveicarijos susitarimo II priedo struktūros, t. y. pradedama nuo A skirsnio, kuriame pateikiami Šveicarijos taikytini teisės aktai su priede numatytais pakeitimais, po jo yra B skirsnis, kuriame pateikiami teisės aktai, į kuriuos Šveicarija deramai atsižvelgia (Administracinės komisijos sprendimai), C skirsnis, kuriame pateikiami teisės aktai, į kuriuos Šveicarija atkreipia dėmesį (Administracinės komisijos rekomendacijos), ir II priedo protokolas, kuriame pateikiamos pereinamojo laikotarpio priemonės, taikytinos 2004 ir 2007 m. įstojusių valstybių narių piliečiams.

A SKIRSNIS. NURODYTIEJI TEISĖS AKTAI

Su **Reglamentu Nr. 883/2004** susiję įrašai prieduose dėl Šveicarijos pagrindžiami taip:

- Dėl **Reglamento Nr. 883/2004 I priedo I skirsnio** (Išankstinės išlaikymo išmokos) Šveicarija pasinaudoja galimybe išankstinėms išlaikymo išmokoms netaikyti Reglamento Nr. 883/2004 ir dėl to daro specialų įrašą.
- Dėl **Reglamento Nr. 883/2004 I priedo II skirsnio** (Specialios vaiko gimimo ir įvaikinimo pašalpos) esmė nesikeičia ir šis įrašas atitinka galiojantį įrašą Reglamento Nr. 1408/71 II priedo II skirsnyje.
- Dėl **Reglamento Nr. 883/2004 II priedo** (Konvencijų nuostatos, galiojančios toliau...):

Įrašai, atitinkantys Reglamento Nr. 1408/71 III priedo A ir B dalis ir susiję su išmokų pinigais mokėjimu trečiojoje šalyje gyvenantiems asmenims, šiame priede nebevardijami. Trečiojoje šalyje gyvenantys ES piliečiai gali pasikliauti Reglamento Nr. 883/2004 4 straipsniu, nes šiame straipsnyje dėl vienodo požiūrio nebedaroma nuoroda į „gyvenimą ES“ (atitinka 3 straipsnio 1 dalį, pakeistą Reglamentu Nr. 647/2005).

Šveicarija turės eksportuoti pensijas remdamasi Reglamento Nr. 883/2004 4 straipsniu (dėl vienodo požiūrio), nes jos nacionalinės teisės aktuose Šveicarijos pensijų mokėjimas garantuojamas Šveicarijos piliečiams visame pasaulyje.

Bus sustiprintos ES piliečių, kuriems dvišalis susitarimas šiuo metu netaikomas, kaip antai Estijos, Latvijos, Lietuvos, Vengrijos, Maltos, Lenkijos, Rumunijos ir Slovakijos piliečių, teisės, nes Šveicarija dabar turės eksportuoti pensijas visų ES valstybių narių piliečiams trečiosiose šalyse, kaip ji daro Šveicarijos piliečių atveju.

Kalbant apie įrašą dėl **Vokietijos ir Šveicarijos**, galiojančiame Reglamento Nr. 1408/71 III priede jau išvardytos dvi konvencijos:

Pagal a punkte nurodytą konvenciją nedirbantiems Biuzingeno gyventojams, kurie kitaip neapdrausti Vokietijoje, siūloma galimybė apsidrausti pagal Šveicarijos sveikatos draudimo sistemą (i punktą), o į Vokietiją grįžtantiems darbuotojams sudaromos geresnės galimybės apsidrausti pagal Vokietijos sveikatos draudimo sistemą (ii punktą).

Konvencija, nurodyta b punkte, susijusi su nedarbo draudimu ir pagal ją pasienio darbuotojams iš Biuzingeno sudaroma galimybė tam tikromis sąlygomis gauti bedarbio išmokas tarsi jie gyventų Šveicarijoje. Šios konvencijos 8 straipsnio 5 dalyje nustatyta, kad Vokietija (Biuzingeno rajonas) skiria sumą, atitinkančią kantonų įmoką pagal Šveicarijos teisę, darbuotojų, kuriems taikoma ši nuostata, užimtumo skatinimo priemonių faktinio

taikymo kainai padengti. Įrašas dėl **Ispanijos ir Šveicarijos** atitinka galiojantį įrašą Reglamento Nr. 1408/71 III priede. Įrašė minima Ispanijos „*Convenio especial*“, t. y. į Ispaniją grįžtantys užsienio darbuotojai gali apsidrausti pagal Ispanijos sveikatos sistemą, todėl jie nebėra įpareigoti būti apdrausti kaip pensininkai pagal Šveicarijos sveikatos draudimo sistemą.

Įrašas dėl **Italijos ir Šveicarijos** susijęs su trečiosiose šalyse įgytų draudimo laikotarpių sumavimu ir pagal jį, siekiant atitikti teisės gauti Italijos pensiją sąlygas, galima atsižvelgti į Šveicarijos arba Italijos piliečių trečiosiose šalyse įgytus draudimo laikotarpius (vienašališka nuostata). Šis įrašas būtinas, nes Šveicarija negali taikyti rekomendacijos Nr. P1 dėl *Gottardo* bylos sprendimo, kadangi ji tiesiogiai pagrįsta SESV (buvusi EB sutartis).

- Dėl **Reglamento Nr. 883/2004 III priedo** (Teisių į išmokas natūra apribojimas pasienio darbuotojų šeimų nariams): nėra įrašo dėl Šveicarijos.
- Dėl **Reglamento Nr. 883/2004 IV priedo** (Papildomos teisės pensininkams, grįžtantiems į kompetentingą valstybę narę): Šveicarija įtraukiama į šį sąrašą.
- Dėl **Reglamento Nr. 883/2004 V, VI ir VII priedų**: nėra įrašo dėl Šveicarijos.
- Dėl **Reglamento Nr. 883/2004 VIII priedo 1 dalies** (Atvejai, kuriais atsisakoma proporcingo apskaičiavimo pagal 52 straipsnio 4 dalį): Šveicarija įtraukta į sąrašą dėl savo sistemos, kuri jau minėta Reglamento Nr. 1408/71 IV priedo C dalyje, t. y. apskaičiuojant pensijas pagal Šveicarijos teisę pagal 52 straipsnio 1 dalies a punktą nustatoma išmoka yra lygi pagal 52 straipsnio 1 dalies b punktą apskaičiuotai proporcingajai išmokai arba yra už ją didesnė.
- Dėl **Reglamento Nr. 883/2004 VIII priedo 2 dalies** (Atvejai, kuriais taikoma 52 straipsnio 5 dalis): išvardytos Šveicarijos senatvės, maitintojo netekimo ir invalidumo pensijos pagal įstatymų nustatytus profesinių išmokų planus. Ši sistema šiuo metu pateikiama Reglamento Nr. 1408/71 IV priedo C dalyje. Ši sistema įtraukta į sąrašą Reglamento Nr. 883/2004 VIII priedo 2 dalyje, nes pensijos apskaičiuojamos iš sukauptų ir kapitalizuotų asmeninių santaupų, t. y. laikotarpiai atliekant apskaičiavimą nesvarbūs.
- Dėl **Reglamento Nr. 883/2004 IX priedo II dalies** (Išmokos, nurodytos Reglamento 54 straipsnio 2 dalies b punkte, kurių dydis nustatomas remiantis įskaitytinu laikotarpiu, kuris laikomas įgytu nuo draudžiamąjo įvykio dienos iki vėlesnės dienos): pateiktas įrašas dėl Šveicarijos maitintojo netekimo ir invalidumo pensijų pagal įstatymų nustatytus profesinių išmokų planus. Šis įrašas atitinka galiojantį įrašą Reglamento Nr. 1408/71 IV priedo D dalies 2 punkte.
- Dėl **Reglamento Nr. 883/2004 X priedo** (Specialios neįmokinės išmokos pinigais): **įrašai Nr. 1, 2 ir 3** atitinka galiojančius IIa priedo įrašus. Tačiau atsižvelgiant į tai, kad šie įrašai buvo įterpti prieš Reglamentu Nr. 647/2005 nustatant griežtesnius kriterijus pagal Reglamento Nr. 1408/71 IIa priedą (jie atitinka Reglamento Nr. 883/2004 X priede nustatytus kriterijus), norint išsaugoti šiuos įrašus X priede būtina užtikrinti, kad šie įrašai atitiktų X priede nustatytus reikalavimus. Šiuo atžvilgiu šiuos įrašus galima pagrįsti taip:

Dėl **įrašo Nr. 1** dėl papildomų išmokų (1965 m. kovo 19 d. Federalinis papildomų išmokų įstatymas) ir panašių išmokų, numatytų pagal kantonų teisės aktus:

Atsižvelgdama į Reglamentą Nr. 883/2004, Šveicarijos delegacija paprašė palikti galiojančiame Reglamente Nr. 1408/71 IIa priede išvardytas papildomas išmokas specialių neįmokinių išmokų pinigais sąraše ir šį prašymą pagrindė taip:

1. Išmokos apibūdinimas

Federalinės išmokos skiriamos, kai senatvės, invalidumo ar maitintojo netekimo pensijos neužtenka pagrindiniams poreikiams patenkinti. Išmokų skyrimui taikomos toliau nurodytos sąlygos. Pareiškėjas turi:

- turėti mažesnes nei pagrindiniams poreikiams patenkinti (būsto, sveikatos draudimo, maisto) nustatytas minimalias pajamas;
- turėti teisę gauti senatvės, invalidumo arba maitintojo netekimo pensiją;
- Šveicarijoje turėti nuolatinę gyvenamąją vietą ir joje gyventi.

Išmokas sudaro skirtumas tarp minimalių nustatytų pajamų ir realių asmens pajamų (pensijų, partnerio pajamų, turto). Išmokos finansuojamos išimtinai iš bendrųjų Konfederacijos ir kantonų mokesčių.

Šiuo metu taikomos šios minimalių pajamų sumos:

- vienišam asmeniui: 18 720 Šveicarijos frankų (CHF) per metus;
- porai: 28 080 CHF per metus.

Kalbant apie kantonų išmokas, kantonai gali skirti panašias prie senatvės, invalidumo ar maitintojo netekimo pensijos pridedamas papildomas išmokas, kurios papildo federalines papildomas išmokas.

Tokią lygiagrečią prie senatvės, invalidumo ar maitintojo netekimo pensijų pridedamų išmokų sistemą šiuo metu taiko aštuoni kantonai. Paprastai asmuo turi gauti federalines papildomas išmokas, kad turėtų teisę į kantonų išmokas.

2. Priskyrimas specialioms neįmokinėms išmokoms

Federalinės ir kantonų papildomos išmokos atitinka visus būtinus kriterijus, kad pagal Reglamente Nr. 883/2004 70 straipsnio 2 dalį būtų laikomos specialiomis neįmokinėmis išmokomis, atsižvelgiant į visą susijusią Europos Teisingumo Teismo praktiką dėl specialių neįmokinių išmokų:

- a) Tai specialios (mišriosios) išmokos: viena vertus, jos turi socialinės apsaugos požymių, nes atitinkami asmenys turi aiškiai apibrėžtą teisę jas gauti. Jos skirtos pensijoms papildyti ir minimalioms pragyvenimo pajamoms garantuoti, todėl susijusios su bazinėmis pensijomis ir senatvės ar invalidumo rizika. Kita vertus, jos turi socialinės pagalbos požymių, nes skiriamos tik pensininkams, kurių bendros pajamos nesiekia teisės aktų nustatyto minimumo. Tai yra glaudžiai susiję su Šveicarijos socialine ir ekonomine padėtimi, nes atitinka minimalius pagrindinius poreikius Šveicarijoje. Jos nepriklauso nuo darbo ar įmokų mokėjimo laikotarpių.

- b) Jos yra neįmokinės: jos finansuojamos išimtinai iš mokesčių ir nepriklauso nuo jokių įmokų.

Dėl **įrašo Nr. 2** dėl pensijų, mokamų sunkios materialinės būklės atvejais pagal invalidumo draudimą (1959 m. birželio 19 d. Federalinio invalidumo draudimo įstatymo su pakeitimais, padarytais 1994 m. spalio 7 d., 28 straipsnio 1 pastraipos a punktas) Šveicarijos delegacija paprašė, kad šis įrašas būtų paliktas taip, kaip yra pateiktas galiojančiame Reglamento Nr. 1408/71 IIa priede, dėl šių priežasčių:

1. Išmokos apibūdinimas

Pensija, mokama sunkios materialinės būklės atvejais, panaikinta nuo 2004 m. sausio 1 d. Ją pakeitė papildomos išmokos, bet ji tam tikrais atvejais tebėra skiriama remiantis pereinamojo laikotarpio taisyklėmis (šiuo metu yra apie 500 gavėjų), todėl turi būti įrašyta Reglamento Nr. 883/04 X priede.

Pensija, mokama sunkios materialinės būklės atvejais – tai papildoma suma, skiriama asmenims, kurie turi teisę į ketvirtadalį invalidumo pensijos (40–49 % invalidumo laipsnis), kurių asmeninė padėtis yra sunki ir kurie negali gauti tinkamų minimalių pragyvenimo pajamų (sunkūs atvejai). Priedas, mokamas sunkios materialinės būklės atvejais, yra lygus ketvirtadaliui pensijos. Todėl gavėjas gaus pusę pensijos lygią sumą. Pensija, mokama sunkios materialinės būklės atvejais, skiriama tik Šveicarijoje.

Išmokoms skirti taikomos tokios sąlygos. Pareiškėjai turi:

- turėti teisę gauti invalidumo pensiją;
- neturėti pakankamai lėšų;
- Šveicarijoje turėti nuolatinę gyvenamąją vietą ir joje gyventi.

2. Priskyrimas specialioms neįmokinėms išmokoms

Invalidumo pensija, mokama sunkios materialinės būklės atvejais, atitinka visus būtinus kriterijus, kad pagal Reglamento Nr. 883/2004 70 straipsnio 2 dalį būtų laikoma specialia neįmokine išmoka, atsižvelgiant į visą susijusią Europos Teisingumo Teismo praktiką dėl specialių neįmokinių išmokų; daroma nuoroda į 2004 m. balandžio 29 d. ETT sprendimą *Skalka*, C-160/02:

- a) Tai speciali (mišrioji) išmoka: viena vertus, ji turi socialinės apsaugos požymių, nes atitinkami asmenys turi aiškiai apibrėžtą teisę ją gauti. Jos tikslas – papildyti įprastines pensijas ir garantuoti minimalias pragyvenimo pajamas. Ji susijusi su bazinėmis invalidumo pensijomis ir invalidumo rizika. Kita vertus, ji turi socialinės pagalbos požymių, nes skiriama tik pensininkams, kurių ekonominė padėtis sunki. Ji glaudžiai susijusi su Šveicarijos socialine ir ekonomine padėtimi, nes jos suma pagrįsta įprastine pensija. Šios išmokos nepagrįstos darbo ar įmokų mokėjimo laikotarpiais.
- b) Išmoka yra neįmokinio pobūdžio, nes finansuojama iš mokesčių ir nepriklauso nuo įmokų.

Dėl **įrašo Nr. 3** dėl neįmokinių mišrių išmokų nedarbo atveju, kaip numatyta pagal kantonų teisės aktus, nurodytos šios priežastys:

1. Išmokos apibūdinimas

Tokias pašalpas nustatė aštuoni kantonai: Bazelio miesto, Ženevos, Juros, Nešatelio, Šafhauzeno, Tesino, Urio ir Cugo. Šios išmokos skiriamos darbo ieškantiems asmenims, kurių teisės į federalines bedarbio išmokas nustojo galioti, siekiant gražinti juos į darbą ir išvengti socialinės pagalbos ir socialinės atskirties.

Pagal teisei į šią išmoką taikomas sąlygas pareiškėjai turi:

- turėti mažesnes nei minimalios kantono nustatytos pajamos;
- nebeturėti teisės gauti federalinių bedarbio išmokų;
- ieškoti darbo ir būti pasirengę dirbti;
- kantone turėti nuolatinę gyvenamąją vietą ir jame gyventi.

Išmokų rūšys yra šios: dienos pašalpos ir (arba) kompensacijos už įvairias reintegracijos priemones (mokymo kursus ir kt.).

Jos finansuojamos išimtinai iš mokesčių.

2. Priskyrimas specialioms neįmokinėms išmokoms

Ši kantonų parama darbo ieškantiems asmenims atitinka visus būtinus kriterijus, kad pagal Reglamento Nr. 883/2004 70 straipsnio 2 dalį būtų laikoma specialiomis neįmokinėmis išmokomis, atsižvelgiant į visą susijusią Europos Teisingumo Teismo jurisprudenciją dėl specialių neįmokinių išmokų:

- a) Tai specialios (mišriosios) išmokos: viena vertus, jos turi socialinės apsaugos požymių, nes atitinkami asmenys turi aiškiai apibrėžtą teisę jas gauti. Jos skirtos federalinėms bedarbio išmokoms papildyti ir minimalioms pajamoms garantuoti ir yra aiškiai susijusios su nedarbo rizika. Kita vertus, jos turi socialinės pagalbos požymių, nes skiriamos tik darbo ieškantiems asmenims, kurių bendros pajamos nesiekia teisės aktų nustatyto minimumo. Jos glaudžiai susijusios su Šveicarijos socialine ir ekonomine padėtimi, nes susijusios su minimaliomis pajamomis gyvenamosios vietos kantone ir su vietos darbo rinka. Jos nepriklauso nuo įmokų mokėjimo laikotarpių.
- b) Jos yra neįmokinės: jos finansuojamos išimtinai iš mokesčių ir nepriklauso nuo jokių įmokų.

Įrašą Nr. 4 dėl neįmokinių specialiųjų invalidumo pensijų jauniems neįgaliems asmenims (1959 m. birželio 19 d. Federalinio invalidumo draudimo įstatymo 39 straipsnis) Šveicarija pagrindė taip:

Atsižvelgdama į Reglamentą Nr. 883/2004, kuris taip pat bus taikomas nedirbantiems asmenims, Šveicarijos delegacija paprašė įtraukti į specialių neįmokinių išmokų pinigais

sąrašą nedirbantiems neįgaliems asmenims skirtas specialiąsias pensijas ir šį prašymą pagrindė taip:

1. Išmokos apibūdinimas

Kad turėtų teisę gauti įprastinę Šveicarijos invalidumo pensiją, apdraustieji asmenys iki darbingumo netekimo (invalidumo) turi būti mokėję įmokas bent trejus metus. Nuo gimimo ar vaikystės neįgalūs asmenys negali atitikti šios sąlygos, nes buvo nedarbingi prieš sulaukdami amžiaus, nuo kurio yra renkamos įmokos.

Šie asmenys turi teisę gauti specialią išmoką, kuri atitinka minimalios įprastinės invalidumo pensijos sumą. Išmoka skiriama 18 metų sulaukusiems asmenims ir tol, kol jie gyvena Šveicarijoje.

Ši įmoka neapskaičiuojama įmokų pagrindu, todėl ji vadinama „specialiąja invalidumo pensija“.

2. Priskyrimas specialioms neįmokinėms išmokoms

Specialioji invalidumo pensija atitinka visus būtinus kriterijus, kad pagal Reglamento Nr. 1408/71 4 straipsnio 2a dalį būtų laikoma specialia neįmokine išmoka, atsižvelgiant į visą susijusią Europos Teisingumo Teismo praktiką dėl specialių neįmokinių išmokų pinigais:

- a) Tai hibridinė (mišrioji) išmoka: viena vertus, ji turi socialinės apsaugos požymių, nes atitinkami asmenys turi aiškiai apibrėžtą teisę ją gauti ir ji apima invalidumo riziką. Kita vertus, ji artima socialinei pagalbai, nes nepriklauso nuo darbo ar įmokų mokėjimo laikotarpių ir skirta nepritekliui sumažinti garantuojant socialiai nuskriaustos grupės (neįgalių jaunuolių) minimalias pragyvenimo pajamas.
- b) Tai speciali išmoka: tai pajamas pakeičianti pašalpa, skirta asmenims, kurie neatitinka draudimo sąlygų, kad gautų įprastinę invalidumo pensiją. Ji glaudžiai susijusi su Šveicarijos socialine ir ekonomine padėtimi, nes atitinka minimalią Šveicarijos pensiją.
- c) Ji neįmokinė: ji nefinansuojama įnašais. Visas šios išmokos išlaidas prisiima Federalinė vyriausybė.

Sprendime *Kersbergen-Lap ir Dams-Schipper*, C-154/05, Europos Teisingumo Teismas (ETT) laikėsi nuomonės, kad išmoka pagal Nyderlandų jaunų neįgalių asmenų draudimo nuo nedarbingumo įstatymą (oland. santrumpa *Wajong*) yra speciali neįmokinė išmoka. ETT šį sprendimą patvirtino Sprendime *Hendrix*, C-287/05. Kaip ir Šveicarijos specialiosios invalidumo pensijos atveju, pagal Nyderlandų *Wajong* numatyta mokėti išmoką ilgą laiką nedarbingiems jauniems asmenims, kurie neatitinka sąlygų įprastinei invalidumo pensijai gauti.

Siekiant nesudaryti mažiau palankios padėties, palyginti su *status quo*, Šveicarijos siūlomas įrašas taikomas tik asmenims, kuriems prieš prarandant darbingumą nebuvo taikyti Šveicarijos teisės aktai veiklos dirbant pagal sutartį (pvz., kaip mokiniui) arba dirbant savarankiškai.

– Dėl Reglamento Nr. 883/2004 XI priedo (Specialios nuostatos dėl valstybių narių teisės aktų taikymo):

– Dėl **įrašų Nr. 1 ir 2** Šveicarija savo pasiūlymus pagrindė taip:

Šveicarija siūlo palikti du Reglamento Nr. 1408/71 VI priedo įrašus dėl asmenų, gyvenančių už Šveicarijos ir ES susitarimo dėl laisvo asmenų judėjimo teritorijos ribų, apsidraudimo Šveicarijos savanorišku pensijų draudimu (1 punktą) ir neprivalomu nuolatinio draudimu (2 punktą). Šie įrašai turi būti įtraukti į Reglamento Nr. 883/2004 XI priedą. Šių įrašų įtraukimo priežastis yra tokia:

Dėl **įrašo Nr. 1** (Savanoriškas draudimas):

Šveicarijos ir ES valstybių narių piliečiai gali pasirinkti pateikti prašymą dėl narystės Šveicarijos senatvės, maitintojo netekimo ir invalidumo draudimo sistemose.

Savanoriškas draudimas iš dalies finansuojamas Šveicarijos valstybės pajamomis, tad tapti šios draudimo sistemos nariais leidžiama tik asmenims, turintiems glaudžią sąsają su Šveicarija. Taigi prieš prašydami narystės jie turi būti penkerius metus apsidraudę Šveicarijos senatvės, maitintojo netekimo ir invalidumo draudimu. Šis reikalavimas vienodai taikomas ir Šveicarijos, ir ES piliečiams, gyvenantiems už Susitarimo dėl laisvo asmenų judėjimo teritorijos ribų.

Dėl **įrašo Nr. 2** (Nuolatinis draudimas dirbant Šveicarijos darbdaviui užsienyje):

Šveicarijos darbdaviui užsienyje dirbantys asmenys gali ir toliau mokėti draudimo įmokas pagal senatvės, maitintojo netekimo ir invalidumo sistemas. Tačiau darbdavys, kuris mokės pusę įmokų, turi su tuo sutikti. Nuolatinis draudimas iš dalies finansuojamas Šveicarijos valstybės pajamomis, tad tapti šios draudimo sistemos nariais leidžiama tik asmenims, turintiems glaudžią sąsają su Šveicarija. Taigi prieš prašydami narystės jie turi būti penkerius metus apsidraudę Šveicarijos senatvės, maitintojo netekimo ir invalidumo draudimu. Šis reikalavimas vienodai taikomas ir Šveicarijos, ir ES piliečiams, gyvenantiems už Susitarimo dėl laisvo asmenų judėjimo teritorijos ribų.

Dėl **įrašo Nr. 3**: jis atitinka galiojantį Reglamento Nr. 1408/71 VI priedo įrašą Nr. 3. Šia pasirinktina teise suteikiama daugiau teisių darbuotojams migrantams ir jų šeimos nariams. Darbuotojai migrantai prašė šios teisės, nes taip gali išvengti didesnių sveikatos priežiūros įmokų mokėjimo Šveicarijoje nei jų atitinkamoje valstybėje narėje.

Dėl **įrašo Nr. 4**: Šveicarija siūlo palikti šį įrašą, kuris atitinka Reglamento Nr. 1408/71 VI priedo 3 punkto a papunktį dėl su darbu nesusijusių nelaimingų atsitikimų. Šis įrašas turi būti įtrauktas į Reglamento Nr. 883/2004 XI priedą.

Asmenims, dirbantiems Šveicarijoje ir gyvenantiems Austrijoje, Vokietijoje, Prancūzijoje ar Italijoje, leidžiama apsidrausti sveikatos draudimu savo gyvenamosios vietos valstybėje, o ne Šveicarijoje (atsisakymas; Reglamento Nr. 1408/71 VI priedo 3 punkto b papunktis, Šveicarija).

Tokiais su darbu nesusijusių nelaimingų atsitikimų atvejais atsakomybė tuo pat metu gali tekti ir Šveicarijos draudimo nuo nelaimingų atsitikimų įstaigai, ir gyvenamosios vietos valstybės sveikatos draudimo įstaigai. Iš esmės su darbu nesusiję nelaimingi atsitikimai pagal Šveicarijos teisės aktus vertinami kaip nelaimingi atsitikimai darbe ir profesinės ligos, o pagal susijusių ES valstybių narių teisės aktus jų atveju skiriamos laikinojo nedarbingumo išmokos natūra.

Būtina aiški nuostata dėl išlaidų paskirstymo.

Dėl **įrašo Nr. 5:** jis atitinka galiojantį Reglamento Nr. 1408/71 VI priedo 3 punkto b papunkčio įrašą. Jis susijęs su atveju, kai Šveicarijoje dirbantis ir kitoje valstybėje narėje gyvenantis asmuo pasirinko apsidrausti gyvenamosios vietos šalyje. Tokiu atveju šiuo įrašu užtikrinamas Reglamento Nr. 883/2004 19 straipsnio taikymas, kad susijęs asmuo, viešėdamas Šveicarijoje (kuri nėra finansiškai kompetentinga), gautų būtiną medicininę priežiūrą.

Formuluotė pagerinta siekiant užtikrinti, kad draudimas būtų taikomas ir šeimos nariams.

Reglamento Nr. 1408/71 VI priedo įrašai Nr. 4 ir 6 nebereikalingi, nes šiuos atvejus apima Reglamento Nr. 883/2004 18 straipsnis ir 27 straipsnio 2 dalis.

Dėl **įrašo Nr. 6:** jis atitinka galiojantį Reglamento Nr. 1408/71 VI priedo įrašą Nr. 5. Jame pagal naujojo Įgyvendinimo reglamento Nr. 987/2009 62 straipsnio 1 dalį nustatyta, kad kompetentinga įstaiga kompensuos išmokas Šveicarijoje skyrusiai įstaigai jos sąskaitose nurodytą faktinę sumą. Tai taip pat taikoma ir išmokoms, kurios suteiktos Šveicarijoje asmenims, nusprendusiems pagal XI priedo įrašo Nr. 3 a punktą apsidrausti gyvenamosios vietos šalyje.

Dėl **įrašo Nr. 7:** jis atitinka galiojantį Reglamento Nr. 1408/71 VI priedo įrašą Nr. 7 ir Šveicarija siūlo palikti Reglamento Nr. 1408/71 VI priedo 7 punktą dėl laikinojo nedarbingumo išmokų pinigais.

Šveicarijoje draudimas laikinojo nedarbingumo išmokoms pinigais gauti yra neprivalomas. Kiekvienas, Šveicarijoje apsidraudęs laikinojo nedarbingumo išmokoms natūra gauti, turi teisę prisijungti prie šios papildomos draudimo sistemos.

Apdraustieji gali nevaržomi bet kuriuo metu pakeisti savo draudimo įmonę. Tokiu atveju naujam draudikui leidžiama nemokėti už riziką ir ligas, jau buvusias prieš asmeniui pasirenkant naująjį draudiką.

Tačiau jeigu susijęs asmuo buvo priverstas pakeisti draudiką, nes gavo naują darbą arba persikėlė į vietą, kurioje ankstesnis draudikas neveikia, naujasis draudikas turi jį priimti be jokių papildomų apribojimų. Tokiais atvejais ankstesnis draudikas turi išduoti pažymą, kad įstaiga buvo pakeista ne savo noru. Naujam draudikui šis dokumentas, galiojantis tris mėnesius, yra privalomas. Ankstesnis draudikas atsako už visas išmokas pinigais, kurių neapima naujasis draudikas, kol pateiks apdraustajam minėtą pažymą.

Jeigu asmuo anksčiau buvo apdraustas įstaigos kurioje nors ES valstybėje narėje, jis negali gauti pažymos, rodančios, kad sąlygos dėl priėmimo be išlygų yra tenkinamos. Siekiant apsaugoti tokius asmenis, atsižvelgiama į ankstesnius sveikatos draudimo laikotarpius kitoje valstybėje narėje ir draudimo nuo anksčiau nustatytų ir tebesančių ligų ar rizikos neįtraukimas netaikomas. Kaip ir Šveicarijoje, įstaigos pakeitimas turi būti užbaigtas per tris mėnesius.

Reglamento Nr. 1408/71 VI priedo 8 punktas neperkeliamas į Reglamento Nr. 883/2004 XI priedą. Šveicarijoje invalidumo draudimas priklauso nuo gyvenimo arba apmokamos veiklos Šveicarijoje. Ne Šveicarijoje gyvenantys asmenys (pvz., pasienio darbuotojai), kuriems tenka atsisakyti apmokamos veiklos dėl ligos ar nelaimingo atsitikimo, nebėra apdrausti ir negali mokėti įmokų. Jeigu tokie asmenys dirbo Šveicarijoje mažiau nei metus, jie neturi teisės gauti invalidumo pensiją, nes neatitinka reikalavimo dėl minimalaus įmokų

mokėjimo laikotarpio. Iki 2007 m. pabaigos minimalus įmokų mokėjimo laikotarpis sudarė tik vienerius metus. Siekiant leisti buvusiems pasienio darbuotojams įgyti šį minimalų įmokų mokėjimo laikotarpį, VI priedo 8 punktu jie įpareigojami mokėti įmokas Šveicarijos pensijų draudimo sistemoje vienerius metus nuo nedarbingumo pradžios, jeigu jiems netaikomi kitos valstybės narės teisės aktai naujos veiklos pagrindu.

2008 m. sausio 1 d. minimalus įmokų mokėjimo laikotarpis Šveicarijos invalidumo pensijoms gauti padidintas iki trejų metų. Dabar šis įrašas nebereikalingas: užtikrinti tolesnį asmens draudimą ir versti jį mokėti įmokas nebėra pagrįsta, nes šie papildomi metai daugeliu atvejų neturės poveikio teisei į pensiją ir neatitinka kompetencijos taisyklių, nustatytų Reglamento Nr. 883/2004 II priede.

Dėl įrašo Nr. 8: šis įrašas atitinka Reglamento Nr. 1408/71 VI priedo įrašą Nr. 9 ir yra toliau nurodytos priežastys pagrįsti šį įrašą. Pagal Šveicarijos invalidumo draudimo teisės aktus reabilitacijos priemonės skiriamos tik tol, kol susijęs asmuo yra apdraustas. Draudimas priklauso nuo gyvenimo arba apmokamos veiklos Šveicarijoje. Ne Šveicarijoje gyvenantys asmenys (pvz., pasienio darbuotojai), kuriems tenka atsisakyti apmokamos veiklos dėl ligos ar nelaimingo atsitikimo, nebėra apdrausti. XI priedo įrašu užtikrinama, kad šie asmenys vis vien galėtų pasinaudoti reabilitacijos priemonėmis, nors Šveicarija nebėra kompetentinga valstybė. Tai daugiausia susiję su profesinio mokymo priemonėmis, kuriomis siekiama sugrąžinti asmenį į darbą. Draudimą pratęsus priemonių taikymo laikotarpiu taip pat gali būti leista susijusiam asmeniui įgyti minimalų draudimo laikotarpį invalidumo pensijai gauti, jei tai būtina.

Galiojantis įrašas pakeistas, nes atvejus, kuriais ši nuostata taikoma, reikia tiksliau apibrėžti. Ji apims tik laikotarpį iš karto po darbo Šveicarijoje nutraukimo, todėl įterpta formuluotė „iki *invalidumo pensijos mokėjimo*“, taigi pensininkai neturi teisės į šias išmokas.

Dėl Reglamento Nr. 987/2009 taikymo priedų įrašai dėl Šveicarijos pagrindžiami taip:

- Dėl **Reglamento Nr. 987/2009 1 priedo** (Dvišalių susitarimų įgyvendinimo nuostatos...): išvardijami dvišaliai susitarimai su Prancūzija ir Italija, kuriais nustatoma specialioji sveikatos priežiūros išmokų kompensavimo tvarka;
- Dėl **Reglamento Nr. 987/2009 3 ir 5 priedų**: nėra įrašų dėl Šveicarijos.

B SKIRSNIS. TEISĖS AKTAI, I KURIUOS SUSITARIANČIOSIOS ŠALYS DERAMAI ATSIŽVELGIA

Šiame skirsnyje pateikiamas naujas Socialinės apsaugos sistemų koordinavimo administracinės komisijos priimtų sprendimų rinkinys.

C SKIRSNIS. TEISĖS AKTAI, I KURIUOS SUSITARIANČIOSIOS ŠALYS ATKREIPIA DĖMESĮ

Šiame skirsnyje pateikiamas naujas Socialinės apsaugos sistemų koordinavimo administracinės komisijos priimtų rekomendacijų rinkinys.

PROTOKOLAS

II priedo protokole aptariami 3 klausimai:

Pirma, kalbant apie darbuotojų, turinčių leidimą gyventi Šveicarijoje trumpesnę nei vienu metų laikotarpį, **nedarbo draudimą**, šis punktas atnaujintas ES-8 ir ES-2 piliečių, kuriems tebetaikoma galiojanti gražinimo sistema, atžvilgiu. ES-8 piliečių atžvilgiu ši gražinimo sistema taikoma iki 2011 m. balandžio 30 d. (žr. galiojantį ES ir Šveicarijos susitarimo II priedo protokolo 4 punktą), o ES-2 piliečių atžvilgiu – iki 2016 m. gegužės 31 d. (žr. ES ir Šveicarijos susitarimo protokolo II priedo 5 punktą dėl Bulgarijos ir Rumunijos dalyvavimo).

Antra, kalbant apie **Šveicarijos pašalpas savimi pasirūpinti negalintiems asmenims** (1959 m. birželio 19 d. Federalinis invalidumo draudimo įstatymas (pranc. LAI) ir 1946 m. gruodžio 20 d. Federalinis senatvės ir maitintojo netekimo pensijų įstatymas (pranc. LAVS) su pakeitimais, padarytais 1999 m. spalio 8 d.), šios išmokos negali būti įtrauktos į Reglamento Nr. 883/2004 X priedą, nes neatitinka labiau varžančių sąlygų, nustatytų nuo Reglamento Nr. 647/2005 įsigaliojimo. Tačiau atsižvelgiant į tai, kad įtraukti šią išmoką į Reglamento Nr. 1408/71 IIa priedą susitarta prieš kelerius metus iki Reglamento Nr. 647/2005 įsigaliojimo, į tai, kad Šveicarija reikalauja *status quo* dėl šios išmokos, remdamasi Susitarimo statiškumu, ir į tai, kad Šveicarija apskritai sutinka su griežtesniais reikalavimais dėl Reglamento Nr. 883/2004 X priedo, šios išmokos neeksportavimas aptariamas atskirame šio Susitarimo protokolo punkte.

Trečia, dėl įrašo apie **išmokas pagal profesinių išmokų planus**, susijusius su senatvės, maitintojo netekimo ir invalidumo pensijomis: ši pereinamojo laikotarpio taisyklė panaikinta 2007 m. gegužės 31 d., praėjus penkeriems metams nuo Susitarimo įsigaliojimo. Tačiau gali būti senų atvejų, kuriems ši taisyklė taikoma (asmenys išvyko iš Šveicarijos iki 2007 m. gegužės 31 d., bet dar nepateikė prašymo gauti išmoką), ir dėl šios priežasties šis įrašas paliekamas.

Šiomis aplinkybėmis 3 straipsnio 1 dalis buvo suderinta („*tam tikrų* valstybių narių piliečių“), nes pereinamojo laikotarpio susitarimai dėl asmenų, turinčių leidimą gyventi Šveicarijoje, kuris galioja trumpiau nei vienerius metus, nedarbo draudimo taikomi tik ES-8 ir ES-2 valstybių narių piliečiams; žr. plėtros protokolus: 2004 m. spalio 26 d. susitarimo protokolą (OL L 89, 2006 3 28, p. 30) ir 2008 m. gegužės 27 d. protokolą (OL L 124, 2009 5 20, p. 53).

3 straipsnio 1 dalis taip pat suderinta siekiant užbaigtumo – daroma nuoroda į protokolą, į šiame protokole jau minėtus punktus dėl Šveicarijos pašalpų savimi pasirūpinti negalintiems asmenims ir dėl išmokų pagal profesinių išmokų planus.

4. POVEIKIS BIUDŽETUI

Pasiūlymas neturi poveikio ES biudžetui.

5. NEPRIVALOMI DUOMENYS

Per Socialinės apsaugos sistemų koordinavimo administracinę komisiją jau pasikonsultuota su valstybėmis narėmis.

Pasiūlymas

TARYBOS SPRENDIMAS

dėl Jungtiniame komitete, įsteigtame 1999 m. birželio 21 d. Europos bendrijos bei jos valstybių narių ir Šveicarijos Konfederacijos susitarimu dėl laisvo asmenų judėjimo, Sąjungos vardu priimtinos pozicijos dėl II priedo dėl socialinės apsaugos sistemų koordinavimo pakeitimo

EUROPOS SAJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo,

atsižvelgdama į 2002 m. balandžio 4 d. Tarybos ir Komisijos sprendimą 2002/309/EB, Euratomas dėl bendradarbiavimo mokslo ir technologijų srityje susitarimo dėl septynių susitarimų sudarymo su Šveicarijos Konfederacija¹, ypač į jo 2 straipsnį,

atsižvelgdama į Europos Komisijos pasiūlymą,

kadangi:

- (1) Europos bendrijos bei jos valstybių narių ir Šveicarijos Konfederacijos susitarimas dėl laisvo asmenų judėjimo (toliau – Susitarimas) įsigaliojo 2002 m. birželio 1 d.
- (2) Susitarimo 18 straipsnyje nustatyta, kad Jungtinis komitetas gali savo sprendimu priimti Susitarimo ir, *inter alia*, Susitarimo II priedo dėl socialinės apsaugos sistemų koordinavimo pakeitimus.
- (3) Siekiant išsaugoti darnų ir tinkamą ES teisės aktų taikymą ir išvengti administracinių ir galimų teisinių sunkumų Susitarimo II priedą reikia iš dalies pakeisti – įtraukti naujus ES teisės aktus, į kuriuos šiuo metu Susitarime nedaroma nuoroda.
- (4) Siekiant aiškumo ir racionalumo II priedas ir prie jo pridedamas protokolai turėtų būti kodifikuoti,

PRIĖMĖ ŠĮ SPRENDIMĄ:

1 straipsnis

Jungtiniame komitete, įsteigtame 1999 m. birželio 21 d. Europos bendrijos bei jos valstybių narių ir Šveicarijos Konfederacijos susitarimo dėl laisvo asmenų judėjimo 14 straipsniu, Europos Sąjungos vardu priimtina pozicija grindžiama Jungtinio komiteto sprendimo projektu

¹ OL L 114, 2002 4 30, p. 1.

dėl II priedo dėl socialinės apsaugos sistemų koordinavimo pakeitimo, nustatytu šio sprendimo A priede.

2 straipsnis

Šio sprendimo B priede pateikta deklaracija yra patvirtinta ir turi būti Europos Sąjungos vardu pateikta Jungtiniame komitete jam priimant 1 straipsnyje nurodytą sprendimą.

3 straipsnis

Jungtinio komiteto sprendimas ir 2 straipsnyje nurodyta deklaracija skelbiami *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

Priimta Briuselyje

*Tarybos vardu
Pirmininkas*

A PRIEDAS

Projektas

ES IR ŠVEICARIJOS JUNG TINIO KOMITETO DĖL LAISVO ASMENŲ JUDĖJIMO SPRENDIMAS Nr. .../2010

2010 m.

kuriuo pakeičiamas II priedas dėl socialinės apsaugos sistemų koordinavimo

JUNGTINIS KOMITETAS,

atsižvelgdamas į 1999 m. birželio 21 d. Europos bendrijos bei jos valstybių narių ir Šveicarijos Konfederacijos susitarimą dėl laisvo asmenų judėjimo (toliau – Susitarimas), ypač į jo 18 straipsnį,

kadangi:

- (1) Susitarimas pasirašytas 1999 m. birželio 21 d. ir įsigaliojo 2002 m. birželio 1 d.
- (2) Susitarimo II priedas dėl socialinės apsaugos sistemų koordinavimo paskutinį kartą buvo iš dalies keistas 2006 m. liepos 6 d. Sprendimu Nr. 1/2006 ir dabar turėtų būti atnaujintas atsižvelgiant į nuo to laiko įsigaliojusius naujus Europos Sąjungos teisės aktus, visų pirma į 2004 m. balandžio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 883/2004 dėl socialinės apsaugos sistemų koordinavimo ir šiam reglamentui įgyvendinti priimtas priemonės.
- (3) Reglamentas (EB) Nr. 883/2004 pakeitė Tarybos reglamentą (EEB) Nr. 1408/71.
- (4) Siekiant aiškumo ir racionalumo II priedas ir prie jo pridedamas protokolas turėtų būti sujungti į teisiškai privalomą tekstą.
- (5) II priedas turėtų būti atnaujinamas atsižvelgiant į atitinkamų Europos Sąjungos teisės aktų raidą.

PRIĖMĖ ŠĮ SPRENDIMĄ:

1 straipsnis

Susitarimo II priedas dėl socialinės apsaugos sistemų koordinavimo pakeičiamas šio sprendimo priede pateiktu tekstu.

2 straipsnis

Šis sprendimas parengtas bulgarų, čekų, danų, olandų, anglų, estų, suomių, prancūzų, vokiečių, graikų, vengrų, italų, latvių, lietuvių, maltiečių, lenkų, portugalų, rumunų, slovakų, slovėnų, ispanų ir švedų kalbomis, tekstai visomis šiomis kalbomis yra autentiški.

3 straipsnis

Šis sprendimas įsigalioja kitą dieną po jo priėmimo.

Priimta Briuselyje 20... m. d.

Jungtinio komiteto vardu

Pirmininkas

PRIEDAS

„II priedas

Socialinės apsaugos sistemų koordinavimas

1 straipsnis

- (1) Dėl socialinės apsaugos sistemų koordinavimo Susitariančiosios Šalys sutaria tarpusavyje taikyti Europos Sąjungos teisės aktus, į kuriuos daroma nuoroda šio priedo A skirsnyje su pakeitimais, padarytais tuo skirsniu, arba tokiems teisės aktams lygiavertes taisykles.
- (2) Šio priedo A skirsnyje nurodytuose teisės aktuose vartojama sąvoka „valstybė (-ės) narė (-ės)“, be valstybių, kurioms taikomi atitinkami Europos Sąjungos teisės aktai, papildomai taikoma ir Šveicarijai.

2 straipsnis

- (1) Taikant šio priedo nuostatas, Susitariančiosios Šalys deramai atsižvelgia į šio priedo B skirsnyje nurodytus Europos Sąjungos teisės aktus.
- (2) Taikant šio priedo nuostatas, Susitariančiosios Šalys atkreipia dėmesį į šio priedo C skirsnyje nurodytus Europos Sąjungos teisės aktus.

3 straipsnis

- (1) Specialiosios nuostatos dėl pereinamojo laikotarpio priemonių dėl tam tikrų ES valstybių narių piliečių, turinčių mažiau nei vienerius metus galiojantį leidimą gyventi Šveicarijoje, nedarbo draudimo, dėl Šveicarijos pašalpų savimi pasirūpinti negalintiems asmenims ir dėl išmokų pagal profesinių išmokų planus, susijusius su senatvės, maitintojo netekimo ir invalidumo pensijomis, nustatytos šio priedo protokole.
- (2) Protokolas yra neatskiriama šio priedo dalis.

A SKIRSNIS.NURODYTIEJI TEISĖS AKTAI

1. 2004 m. balandžio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos **reglamentas (EB) Nr. 883/2004** dėl socialinės apsaugos sistemų koordinavimo² (OL L 166, 2004 4 30) su pakeitimais, padarytais 2009 m. rugsėjo 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (EB) Nr. 988/2009, iš dalies keičiančiu Reglamentą (EB) Nr. 883/2004 dėl socialinės apsaugos sistemų koordinavimo ir nustatančiu jo priedų turinį³.

Taikant šį Susitarimą Reglamentas (EB) Nr. 883/2004 suderinamas taip:

- a) I priedo I skirsnis papildomas taip:

² OL L 166, 2004 4 30, p. 1.

³ OL L 284, 2009 10 30, p. 43.

„Šveicarija

Kantonų teisės aktai dėl išankstinių išlaikymo išmokų remiantis Federalinio civilinio įstatymo 131 straipsnio 2 dalimi ir 293 straipsnio 2 dalimi.“

b) I priedo II skirsnis papildomas taip:

„Šveicarija

Vaiko gimimo ir įvaikinimo pašalpos pagal atitinkamus kantonų teisės aktus remiantis Federalinio pašalpų vaikams išlaikyti įstatymo 3 straipsnio 2 dalimi.“

c) II priedas papildomas taip:

„Vokietija ir Šveicarija

a) 1964 m. vasario 25 d. Konvencija dėl socialinės apsaugos su pakeitimais, padarytais 1975 m. rugsėjo 9 d. papildančia konvencija Nr. 1 ir 1989 m. kovo 2 d. papildančia konvencija Nr. 2:

i) Baigiamojo protokolo 9b punkto 1 dalies 1–4 pastraipos (taikytini teisės aktai ir Vokietijos Biuzingeno eksklavo gyventojų teisė į laikinojo nedarbingumo išmokas natūra);

ii) Baigiamojo protokolo 9e punkto 1 dalies b punkto pirmas, antras ir ketvirtas sakiniai (galimybė naudotis savanorišku sveikatos draudimu Vokietijoje persikrausčius į Vokietiją).

b) 1982 m. spalio 20 d. Konvencija dėl nedarbo draudimo su pakeitimais, padarytais 1992 m. gruodžio 22 d. papildomu protokolu:

i) 8 straipsnio 5 dalis; Vokietija (Biuzingeno rajonas) skiria sumą, atitinkančią kantonų įmoką pagal Šveicarijos teisę, darbuotojų, kuriems taikoma ši nuostata, užimtumo skatinimo priemonių faktinio taikymo kainai padengti.

Ispanija ir Šveicarija

1969 m. spalio 13 d. Konvencijos dėl socialinės apsaugos su pakeitimais, padarytais 1982 m. birželio 11 d. papildančia konvencija, Baigiamojo protokolo 17 punktas; asmenys, apdrausti pagal Ispanijos sistemą, remiantis šia nuostata yra atleidžiami nuo reikalavimo prisijungti prie Šveicarijos sveikatos draudimo sistemos.

Italija ir Šveicarija

1962 m. gruodžio 14 d. Konvencijos dėl socialinės apsaugos su pakeitimais, padarytais 1963 m. gruodžio 18 d. papildančia konvencija Nr. 1, 1969 m. liepos 4 d. papildančiu susitarimu, 1974 m. vasario 25 d. papildomu protokolu ir 1980 m. balandžio 2 d. papildančiu susitarimu Nr. 2, 9 straipsnio 1 dalis.“

d) IV priedas papildomas taip:

„Šveicarija“

e) VIII priedo 1 dalis papildoma taip:

„Šveicarija

Visi prašymai dėl senatvės, maitintojo netekimo ir invalidumo pensijų pagal pagrindinę sistemą (Federalinis senatvės ir maitintojo netekimo draudimo įstatymas ir Federalinis invalidumo draudimo įstatymas) ir įstatymų nustatytų senatvės pensijų pagal įstatymų nustatytus profesinių išmokų planus (Federalinis profesinių išmokų planų dėl senatvės, maitintojo netekimo ir invalidumo draudimo įstatymas).“

f) VIII priedo 2 dalis papildoma taip:

„Šveicarija

Senatvės, maitintojo netekimo ir invalidumo pensijos pagal įstatymų nustatytus profesinių išmokų planus (Federalinis profesinių išmokų planų dėl senatvės, maitintojo netekimo ir invalidumo draudimo įstatymas).“

g) IX priedo II dalis papildoma taip:

„Šveicarija

Maitintojo netekimo ir invalidumo pensijos pagal įstatymų nustatytus profesinių išmokų planus (Federalinis profesinių išmokų planų dėl senatvės, maitintojo netekimo ir invalidumo draudimo įstatymas).“

h) X priedas papildomas taip:

„1. Papildomos išmokos (1965 m. kovo 19 d. Federalinis papildomų išmokų įstatymas) ir panašios išmokos, numatytos pagal kantonų teisės aktus.

2. Pensijos, mokamos sunkios materialinės būklės atvejais, pagal invalidumo draudimą (1959 m. birželio 19 d. Federalinio invalidumo draudimo įstatymo su pakeitimais, padarytais 1994 m. spalio 7 d., 28 straipsnio 1 pastraipos a punktas).

3. Neįmokinės mišrios išmokos nedarbo atveju, kaip numatyta pagal kantonų teisės aktus.

4. Neįmokinės specialiosios invalidumo pensijos neįgaliems asmenims (1959 m. birželio 19 d. Federalinio invalidumo draudimo įstatymo 39 straipsnis), kuriems prieš prarandant darbingumą nebuvo taikyti Šveicarijos teisės aktai dėl veiklos dirbant pagal sutartį arba dirbant savarankiškai.“

i) XI priedas papildomas taip:

„Šveicarija

1. Federalinio senatvės ir maitintojo netekimo draudimo įstatymo 2 straipsnis ir Federalinio invalidumo draudimo įstatymo 1 straipsnis, kurie reglamentuoja Šveicarijos piliečių, gyvenančių valstybėse, kurioms šis susitarimas netaikomas, savanorišką draudimą šiose draudimo srityse, taikomi asmenims, gyvenantiems ne Šveicarijos teritorijoje, kurie yra kitų valstybių, kurioms taikomas šis susitarimas, piliečiai, bei pabėgėliams ir asmenims be pilietybės, gyvenantiems šių valstybių

teritorijoje, jeigu šie asmenys apsidraudžia pagal savanoriškojo draudimo sistemą ne vėliau kaip per metus nuo datos, kai po mažiausiai penkerių metų nepertraukiamo apsidraudimo laikotarpio nustojo galioti jų senatvės, maitintojo netekimo ir invalidumo draudimas.

2. Jeigu po mažiausiai penkerių metų nepertraukiamo apsidraudimo laikotarpio baigia galioti asmens Šveicarijos senatvės, maitintojo netekimo ir invalidumo draudimas, jis ir toliau turi teisę būti apdraustas, susitaręs su darbdaviu, jeigu dirba valstybėje, kurioje šis susitarimas netaikomas Šveicarijos darbdaviui, ir jeigu šis asmuo tuo tikslu pateikia prašymą per šešis mėnesius nuo datos, kai jo draudimas baigia galioti.
3. Privalomasis draudimas pagal Šveicarijos sveikatos draudimo sistemą ir galimos išimtys
 - a) Privalomąjį sveikatos draudimą reglamentuojančios Šveicarijos teisinės nuostatos taikomos šiems Šveicarijoje negyvenantiems asmenims:
 - i) asmenims, kuriems pagal Reglamento II antraštinę dalį taikytinos Šveicarijos teisinės nuostatos;
 - ii) asmenims, kurių išmokų išlaidas pagal Reglamento 24–26 straipsnius prisiima Šveicarija;
 - iii) asmenims, gaunantiems Šveicarijos nedarbo išmokas;
 - iv) i ir iii punktuose nurodytų asmenų arba pagal darbo sutartį ar savarankiškai dirbančio Šveicarijoje gyvenančio asmens, kuris apdraustas pagal Šveicarijos sveikatos draudimo sistemą, šeimos nariams, išskyrus atvejus, kai šie šeimos nariai gyvena vienoje iš šių valstybių: Danijoje, Ispanijoje, Vengrijoje, Portugalijoje, Švedijoje arba Jungtinėje Karalystėje;
 - v) ii punkte nurodytų asmenų arba Šveicarijoje gyvenančio pensininko, kuris apdraustas pagal Šveicarijos sveikatos draudimo sistemą, šeimos nariams, išskyrus atvejus, kai šie šeimos nariai gyvena vienoje iš šių valstybių: Danijoje, Portugalijoje, Švedijoje arba Jungtinėje Karalystėje.

Šeimos nariais laikomi asmenys, apibrėžiami kaip šeimos nariai pagal gyvenamosios vietos valstybės teisės aktus.

- b) pateikus prašymą, a punkte nurodyti asmenys gali būti atleidžiami nuo privalomojo draudimo, jeigu (ir kol) jie gyvena vienoje iš toliau nurodytų valstybių ir gali įrodyti, kad ligos atveju turi teisę į draudimą: Vokietijoje, Prancūzijoje, Italijoje, Austrijoje ir – a punkto iv ir v papunkčiuose nurodyti asmenys – Suomijoje bei – a punkto ii papunktyje nurodyti asmenys – Portugalijoje.

Šis prašymas

- aa) turi būti pateiktas per tris mėnesius nuo datos, kai įsigalioja įpareigojimas apsidrausti Šveicarijoje; jeigu pagrįstais atvejais prašymas pateikiamas

pasibaigus šiam terminui, atleidimas įsigalioja nuo įpareigojimo apsidrausti galiojimo pradžios;

bb) taikomas visiems toje pačioje valstybėje gyvenantiems šeimos nariams.

4. Jeigu asmeniui, kuriam pagal Reglamento II antraštinę dalį taikomos Šveicarijos teisinės nuostatos, taikant 3 dalies b punktą sveikatos draudimo tikslais taikomos kitos valstybės, kuriai taikomas šis susitarimas, teisinės nuostatos, šių išmokų natūra dėl su darbu nesusijusių nelaimingų atsitikimų išlaidas po lygiai pasidalija Šveicarijos draudikas nuo nelaimingų atsitikimų darbe, su darbu nesusijusių nelaimingų atsitikimų ir profesinių ligų ir kompetentinga sveikatos draudimo institucija, jeigu turima teisė į abiejų įstaigų išmokas natūra. Šveicarijos draudikas nuo nelaimingų atsitikimų darbe, su darbu nesusijusių nelaimingų atsitikimų ir profesinių ligų apmoka visas išlaidas nelaimingų atsitikimų darbe, pakeliui į darbą ar profesinių ligų atveju, net jei turima teisė į sveikatos draudimo įstaigos išmokas gyvenamosios vietos šalyje.
 5. Asmenims, kurie dirba, bet negyvena Šveicarijoje ir kurie pagal 3 punkto b papunktį turi įstatymų nustatytą draudimą savo gyvenamosios vietos valstybėje, taip pat jų šeimos nariams viešint Šveicarijoje taikomos Reglamento 19 straipsnio nuostatos.
 6. Šveicarijoje taikant Reglamento 18–20 ir 27 straipsnius, kompetentingas draudikas apmoka visas išlaidas pagal pateiktas sąskaitas faktūras.
 7. Tam, kad motinystės ar ligos atveju būtų sumažintas ar padidintas galimas dienos pašalpų draudimo rezervas, atsižvelgiama į dienos pašalpų draudimo laikotarpius, kurie baigiasi pagal kitos valstybės, kuriai taikomas šis susitarimas, draudimo sistemą, jeigu Šveicarijos draudikas, pasibaigus asmens draudimo galiojimui kitoje šalyje, per tris mėnesius apdraudžia tą asmenį.
 8. Jeigu asmeniui, kuris dirbo Šveicarijoje pagal sutartį ar savarankiškai ir užtikrino savo gyvybiškai svarbius poreikius, teko nutraukti veiklą dėl nelaimingo atsitikimo ar ligos ir jam nebetaikomi Šveicarijos teisės aktai dėl invalidumo draudimo, jis laikomas apdraustu tuo draudimu, kad jam galėtų būti taikomos reabilitacijos priemonės iki invalidumo pensijos mokėjimo ir per visą laikotarpį, kuriuo jam taikomos šios priemonės, jeigu jis nesiėmė naujos veiklos ne Šveicarijoje.“
2. 2009 m. rugsėjo 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos **reglamentas (EB) Nr. 987/2009**, nustatantis Reglamento (EB) Nr. 883/2004 dėl socialinės apsaugos sistemų koordinavimo įgyvendinimo tvarką⁴.

Taikant šį susitarimą Reglamentas (EB) Nr. 987/2009 suderinamas taip:

a) **1 priedas** papildomas taip:

„2004 m. spalio 26 d. Šveicarijos ir Prancūzijos susitarimas, kuriuo nustatoma specialioji sveikatos priežiūros išmokų kompensavimo tvarka

⁴ OL L 284, 2009 10 30, p. 1.

2005 m. lapkričio 17 d. Šveicarijos ir Italijos susitarimas, kuriuo nustatoma specialioji sveikatos priežiūros išmokų kompensavimo tvarka“

3. 1971 m. birželio 14 d. **Tarybos reglamentas (EEB) Nr. 1408/71** dėl socialinės apsaugos sistemų taikymo pagal darbo sutartį dirbantiems asmenims, savarankiškai dirbantiems asmenims ir jų šeimos nariams, persikeliantiems Bendrijoje, su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2008 m. birželio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (EB) Nr. 592/2008⁵, ir kai į jį daroma nuoroda reglamentuose (EB) Nr. 883/2004 ar Nr. 987/2009 arba kai nagrinėjami praityje buvę atvejai.
4. 1972 m. kovo 21 d. **Tarybos reglamentas (EEB) Nr. 574/72**, nustatantis Reglamento (EEB) Nr. 1408/71 dėl socialinės apsaugos sistemų taikymo pagal darbo sutartį dirbantiems asmenims, savarankiškai dirbantiems asmenims ir jų šeimos nariams, persikeliantiems Bendrijoje, įgyvendinimo tvarką, su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2009 m. vasario 9 d. Komisijos reglamentu (EB) Nr. 120/2009⁶, ir kai į jį daroma nuoroda reglamentuose (EB) Nr. 883/2004 ar Nr. 987/2009 arba kai nagrinėjami praityje buvę atvejai.
5. 1998 m. birželio 29 d. **Tarybos direktyva 98/49/EB**⁷ dėl pagal darbo sutartį dirbančių asmenų ir savarankiškai dirbančių asmenų, judančių Bendrijoje, teisių į papildomą pensiją išsaugojimo.

⁵ OL L 177, 2008 7 4, p. 1.

⁶ OL L 39, 2009 2 10, p. 29.

⁷ OL L 209, 1998 7 25, p. 46.

B SKIRSNIS. TEISĖS AKTAI, Į KURIUOS SUSITARIANČIOSIOS ŠALYS DERAMAI ATSIŽVELGIA

- (1) 2009 m. birželio 12 d. Socialinės apsaugos sistemų koordinavimo administracinės komisijos sprendimas Nr. A1 dėl dialogo ir taikinimo procedūros, susijusios su dokumentų galiojimu, taikytinų teisės aktų nustatymu ir išmokų skyrimu pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 883/2004, nustatymo⁸.
- (2) 2009 m. birželio 12 d. Socialinės apsaugos sistemų koordinavimo administracinės komisijos sprendimas Nr. A2 dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 883/2004 12 straipsnio dėl teisės aktų taikymo komandiruotiems darbuotojams ir savarankiškai dirbantiems asmenims, laikinai dirbantiems ne kompetentingoje šalyje, aiškinimo⁹.
- (3) 2009 m. gruodžio 17 d. Socialinės apsaugos sistemų koordinavimo administracinės komisijos sprendimas Nr. A3 dėl nepertraukiamų komandiravimo laikotarpių, išdirbtų pagal reglamentus Nr. 1408/71 ir 883/2004, sumavimo¹⁰.
- (4) 2009 m. birželio 12 d. Socialinės apsaugos sistemų koordinavimo administracinės komisijos sprendimas Nr. E1 dėl pereinamojo laikotarpio, taikomo Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 987/2009 4 straipsnyje nurodytam keitimuisi duomenimis elektroninėmis priemonėmis, praktinės tvarkos¹¹.
- (5) 2009 m. birželio 12 d. Socialinės apsaugos sistemų koordinavimo administracinės komisijos sprendimas Nr. F1 dėl Reglamento (EB) Nr. 883/2004 68 straipsnio dėl pirmenybinių taisyklių, kai išmokos šeimai sutampa, aiškinimo¹².
- (6) 2009 m. birželio 12 d. Socialinės apsaugos sistemų koordinavimo administracinės komisijos sprendimas Nr. H1 dėl perėjimo nuo Tarybos reglamentų (EEB) Nr. 1408/71 ir Nr. 574/72 prie Europos Parlamento ir Tarybos reglamentų (EB) Nr. 883/2004 ir (EB) Nr. 987/2009 tvarkos ir Socialinės apsaugos sistemų koordinavimo administracinės komisijos sprendimų ir rekomendacijų taikymo¹³.
- (7) 2009 m. birželio 12 d. Socialinės apsaugos sistemų koordinavimo administracinės komisijos sprendimas Nr. H2 dėl Socialinės apsaugos sistemų koordinavimo administracinės komisijos Techninės duomenų tvarkymo komisijos veiklos metodų ir sudėties¹⁴.
- (8) 2009 m. spalio 15 d. Socialinės apsaugos sistemų koordinavimo administracinės komisijos sprendimas Nr. H3 dėl datos, į kurią turi būti atsižvelgiama nustatant Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 987/2009 90 straipsnyje nurodyto konvertavimo kursų¹⁵.

⁸ OL C 106, 2010 4 24, p. 1.

⁹ OL C 106, 2010 4 24, p. 5.

¹⁰ OL C..., p.

¹¹ OL C 106, 2010 4 24, p. 9.

¹² OL C 106, 2010 4 24, p. 11.

¹³ OL C 106, 2010 4 24, p. 13.

¹⁴ OL C 106, 2010 4 24, p. 17.

¹⁵ OL C 106, 2010 4 24, p. 56.

- (9) 2009 m. gruodžio 22 d. Socialinės apsaugos sistemų koordinavimo administracinės komisijos sprendimas Nr. H4 dėl Socialinės apsaugos sistemų koordinavimo administracinės komisijos Audito valdybos sudėties ir darbo metodų¹⁶.
- (10) 2010 m. kovo 18 d. Socialinės apsaugos sistemų koordinavimo administracinės komisijos sprendimas Nr. H5 dėl bendradarbiavimo kovojant su sukčiavimu ir klaidomis pagal reglamentus (EB) Nr. 883/2004 ir (EB) Nr. 987/2009 dėl socialinės apsaugos sistemų koordinavimo¹⁷.
- (11) 2009 m. birželio 12 d. Socialinės apsaugos sistemų koordinavimo administracinės komisijos sprendimas Nr. P1 dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 883/2004 50 straipsnio 4 dalies, 58 straipsnio ir 87 straipsnio 5 dalies dėl invalidumo, senatvės ir maitintojo netekimo išmokų aiškinimo¹⁸.
- (12) 2009 m. birželio 12 d. Socialinės apsaugos sistemų koordinavimo administracinės komisijos sprendimas Nr. S1 dėl Europos sveikatos draudimo kortelės¹⁹.
- (13) 2009 m. birželio 12 d. Socialinės apsaugos sistemų koordinavimo administracinės komisijos sprendimas Nr. S2 dėl Europos sveikatos draudimo kortelės techninių specifikacijų²⁰.
- (14) 2009 m. birželio 12 d. Socialinės apsaugos sistemų koordinavimo administracinės komisijos sprendimas Nr. S3, kuriuo nustatomos Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 883/2004 19 straipsnio 1 dalyje ir 27 straipsnio 1 dalyje ir Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 987/2009 25 straipsnio A dalies 3 punkte numatytos išmokos²¹.
- (15) 2009 m. spalio 2 d. Socialinės apsaugos sistemų koordinavimo administracinės komisijos sprendimas Nr. S4 dėl išlaidų kompensavimo tvarkos Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 883/2004 35 ir 41 straipsniams įgyvendinti²².
- (16) 2009 m. spalio 2 d. Socialinės apsaugos sistemų koordinavimo administracinės komisijos sprendimas Nr. S5 dėl išmokų natūra sąvokos, kaip nustatyta Reglamento (EB) Nr. 883/2004 1 straipsnio va dalyje, taikomos ligos arba motinystės atveju, aiškinimo pagal Reglamento (EB) Nr. 883/2004 17, 19, 20 ir 22 straipsnius, 24 straipsnio 1 dalį, 25 ir 26 straipsnius, 27 straipsnio 1, 3, 4 ir 5 dalis, 28 ir 34 straipsnius ir 36 straipsnio 1 ir 2 dalis ir dėl pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 987/2009 62–64 straipsnius kompensuotinių sumų apskaičiavimo²³.
- (17) 2009 m. gruodžio 22 d. Socialinės apsaugos sistemų koordinavimo administracinės komisijos sprendimas Nr. S6 dėl Reglamento (EB) Nr. 987/2009 24 straipsnyje

¹⁶ OL C 107, 2010 4 27, p. 3.

¹⁷ OL C..., p...

¹⁸ OL C 106, 2010 4 24, p. 21.

¹⁹ OL C 106, 2010 4 24, p. 23.

²⁰ OL C 106, 2010 4 24, p. 26.

²¹ OL C 106, 2010 4 24, p. 40.

²² OL C 106, 2010 4 24, p. 52.

²³ OL C 106, 2010 4 24, p. 54.

nurodytos registracijos gyvenamosios vietos valstybėje narėje ir Reglamento (EB) Nr. 987/2009 64 straipsnio 4 dalyje numatyto sąrašo sudarymo²⁴.

- (18) 2009 m. gruodžio 22 d. Socialinės apsaugos sistemų koordinavimo administracinės komisijos sprendimas Nr. S7 dėl perėjimo nuo reglamentų (EEB) Nr. 1408/71 ir Nr. 574/72 prie reglamentų (EB) Nr. 883/2004 ir Nr. 987/2009 ir kompensavimo tvarkos taikymo²⁵.
- (19) 2009 m. birželio 12 d. Socialinės apsaugos sistemų koordinavimo administracinės komisijos sprendimas Nr. U1 dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 987/2009 54 straipsnio 3 dalies dėl bedarbio išmokų padidinimo dėl išlaikomų šeimos narių²⁶.
- (20) 2009 m. birželio 12 d. Socialinės apsaugos sistemų koordinavimo administracinės komisijos sprendimas Nr. U2 dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 883/2004 65 straipsnio 2 dalies dėl visiškų bedarbių, išskyrus pasienio darbuotojus, kurie paskutinį kartą dirbdami pagal darbo sutartį ar savarankiškai gyveno valstybės narės, kuri nėra kompetentinga valstybė narė, teritorijoje, teisės į bedarbio išmokas, taikymo srities²⁷.
- (21) 2009 m. birželio 12 d. Socialinės apsaugos sistemų koordinavimo administracinės komisijos sprendimas Nr. U3 dėl Reglamento (EB) Nr. 883/2004 65 straipsnio 1 dalyje nurodytiems bedarbiams taikomos sąvokos „dalinis nedarbas“ aprėpties²⁸.

²⁴ OL C 107, 2010 4 27, p. 6.

²⁵ OL C 107, 2010 4 27, p. 8.

²⁶ OL C 106, 2010 4 24, p. 42.

²⁷ OL C 106, 2010 4 24, p. 43.

²⁸ OL C 106, 2010 4 24, p. 45.

C SKIRSNIS. TEISĖS AKTAI, Į KURIUOS SUSITARIANČIOSIOS ŠALYS ATKREIPIA DĖMESĮ

- 1 2009 m. birželio 12 d. Socialinės apsaugos sistemų koordinavimo administracinės komisijos rekomendacija Nr. U1 dėl teisės aktų, taikomų bedarbiams asmenims, užsiimantiems profesine ar prekybine veikla ne visą darbo dieną valstybėje narėje, kuri nėra jų gyvenamosios vietos valstybė²⁹.
- 2 2009 m. birželio 12 d. Socialinės apsaugos sistemų koordinavimo administracinės komisijos rekomendacija Nr. U2 dėl Reglamento (EB) Nr. 883/2004 64 straipsnio 1 dalies a punkto taikymo bedarbiams asmenims, lydintiems savo sutuoktinius ar partnerius, kurie vykdo profesinę ar prekybinę veiklą valstybėje narėje, kuri nėra kompetentinga valstybė³⁰.

²⁹ OL C 106, 2010 4 24, p. 49.

³⁰ OL C 106, 2010 4 24, p. 51.

Susitarimo dėl laisvo asmenų judėjimo II priedo protokolas

I. Nedarbo draudimas

Toliau išvardytos priemonės iki 2011 m. balandžio 30 d. taikomos darbuotojams, kurie yra Čekijos Respublikos, Estijos Respublikos, Latvijos Respublikos, Lietuvos Respublikos, Vengrijos Respublikos, Lenkijos Respublikos, Slovėnijos Respublikos ir Slovakijos Respublikos piliečiai, o iki 2016 m. gegužės 31 d. – darbuotojams, kurie yra Bulgarijos Respublikos ir Rumunijos piliečiai.

1. Darbuotojų, turinčių leidimą gyventi šalyje, kurio galiojimas trumpesnis nei vieneri metai, nedarbo draudimui taikomos šios taisyklės:

1.1. Teisę į nedarbo išmoką, teikiamą pagal nedarbo draudimą teisės aktų nustatytais sąlygomis, turi tik darbuotojai, kurie Šveicarijoje sumokėjo įmokas už minimalų laikotarpį, reikalaujamą pagal Federalinį nedarbo draudimo ir nemokumo pašalpų įstatymą (pranc. *loi fédérale sur l'assurance-chômage obligatoire et l'indemnité en cas d'insolvabilité* – LACI)³¹, ir atitinka kitas sąlygas dėl tinkamumo gauti nedarbo išmoką.

1.2. Dalis įmokų, surinktų iš darbuotojų, kurių įmokų mokėjimo laikotarpis yra per trumpas teisei į nedarbo išmoką Šveicarijoje pagal 1 punkto 1 dalį įgyti, pagal 1 punkto 3 dalį gražinama jų kilmės valstybėms, kad būtų prisidėta prie išlaidų išmokoms, skiriamoms šiems darbuotojams visiško nedarbo atveju; tuomet šie darbininkai neturi teisės į pašalpą visiško nedarbo Šveicarijoje atveju. Tačiau jie turi teisę į pašalpas dėl blogo oro ir tuo atveju, jeigu darbdavys tampa nemokus. Išmokas visiško nedarbo atveju moka kilmės valstybė, jeigu atitinkami darbuotojai užtikrina, kad jie gali dirbti. Į Šveicarijoje įgytus draudimo laikotarpius atsižvelgiama taip, tarsi jie buvo įgyti kilmės valstybėje.

1.3. Dalis įmokų, surinktų iš 1 punkto 2 dalyje nurodytų darbuotojų, gražinama kasmet, vadovaujantis šiomis nuostatomis:

a) šių darbuotojų bendros įmokos apskaičiuojamos kiekvienai šaliai remiantis pagal darbo sutartis dirbančių darbuotojų skaičiumi kiekvienais metais ir kasmetinių įmokų, mokamų už kiekvieną darbuotoją (darbdavio ir darbuotojo įmokų), vidurkiu;

b) taip apskaičiuotos sumos dalis, atitinkanti santykinę dalį, kurią sudaro nedarbo išmoka, apskaičiuota kaip visų 1 punkto 2 dalyje nurodytų pašalpų procentinė dalis, gražinama darbuotojų kilmės valstybėms; kitą dalį pasilieka Šveicarija kaip būsimų išmokų rezervą³²;

c) Šveicarija kasmet pateikia pažymą, kurioje nurodo gražintas įmokas. Kilmės valstybėms paprašius, ji nurodo apskaičiavimų pagrindus ir gražintas sumas. Kilmės valstybės kiekvienais metais pateikia Šveicarijai 1 punkto 2 dalyje nurodytos nedarbo išmokos gavėjų skaičių.

2. Jeigu valstybė narė, susijusi su šia tvarka, susiduria su sunkumais dėl susitarimų dėl įmokų gražinimo galiojimo pabaigos arba Šveicarija susiduria su sunkumais dėl sumavimo

³¹ Šiuo metu 12 mėnesių.

³² Gražintos įmokos už darbininkus, kurie teise į nedarbo išmoką Šveicarijoje pasinaudos sumokėję įmokas bent už 12 mėnesių (per keletą gyvenimo šalyje laikotarpių) per dvejų metų laikotarpį.

susitarimų, bet kuri iš Susitariančiųjų Šalių gali perduoti tokį klausimą svarstyti Jungtiniam komitetui.

II. Pašalpos savimi pasirūpinti negalintiems asmenims

Pašalpos savimi pasirūpinti negalintiems asmenims, skiriamos pagal Šveicarijos 1959 m. birželio 19 d. Federalinį invalidumo draudimo įstatymą (pranc. LAI) ir pagal 1946 m. gruodžio 20 d. Federalinį senatvės ir maitintojo netekimo pensijų įstatymą (pranc. LAVS), su pakeitimais, padarytais 1999 m. spalio 8 d., suteikiamos tik tuo atveju, jeigu atitinkamas asmuo gyvena Šveicarijoje.

III. Profesinių išmokų planai, susiję su senatvės, maitintojo netekimo ir invalidumo pensijomis

Neatsižvelgiant į Tarybos reglamento (EEB) Nr. 1408/71 10 straipsnio 2 dalį, teisėta išmoka, nustatyta pagal 1993 m. gruodžio 17 d. Federalinį profesinių išmokų planų, susijusių su senatvės, maitintojo netekimo ir invalidumo pensijomis, laisvo judėjimo įstatymą (pranc. *Loi fédérale sur le libre passage dans la prévoyance professionnelle vieillesse, survivants et invalidité*), pateikus prašymą išmokama pagal darbo sutartį ar savarankiškai dirbančiam asmeniui, kuris ketina visam laikui išvykti iš Šveicarijos ir kuriam pagal Reglamento II antraštinę dalį nebebus taikomi Šveicarijos teisės aktai, jeigu toks asmuo išvyksta iš Šveicarijos per penkerius metus nuo šio susitarimo įsigaliojimo.“

B PRIEDAS

DEKLARACIJA

dėl Deklaracijos dėl Šveicarijos dalyvavimo komitetuose

Deklaracijos dėl Šveicarijos dalyvavimo komitetuose (OL L 114, 2002 4 30, p. 72) antroji įtrauka „– Administracinė darbuotojų migrantų socialinės apsaugos komisija“ nuo šiol suprantama kaip nuoroda į Socialinės apsaugos sistemų koordinavimo administracinę komisiją, įsteigtą Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 883/2004 71 straipsniu.